Europa-Parlamentet
2019-2024

Udenrigsudvalget

2023/2122(INI)

17.11.2023

UDTALELSE

fra Udenrigsudvalget

fra Budgetkontroludvalget

om gennemsigtighed og ansvarlighed i de ikkestatslige organisationer, der finansieres over EU-budgettet
(2023/2122(INI))

Ordfører for udtalelse: Deirdre Clune

PA_NonLeg

DA

FORSLAG

Udenrigsudvalget opfordrer Budgetkontroludvalget, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende forslag i det beslutningsforslag, det vedtager:

– der henviser til sin beslutning af 8. marts 2022 om indskrænkning af råderummet for civilsamfundet i Europa[1],

A. der henviser til, at artikel 11 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) og artikel 15 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) forpligter EU-institutionerne til at arbejde så åbent og gennemsigtigt som muligt for at fremme gode styreformer og sikre civilsamfundets deltagelse; der henviser til, at Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, der bl.a. består af repræsentanter for civilsamfundsorganisationer og udøver rådgivende funktioner, bør bistå Parlamentet, Rådet og Kommissionen i overensstemmelse med artikel 300, stk. 1, i TEUF;

B. der henviser til, at civilsamfundsorganisationer under instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde – et globalt Europa (NDICI)[2] defineres som en bred vifte af aktører med flere roller og mandater, som kan variere over tid og på tværs af institutioner og lande; der henviser til, at civilsamfundsorganisationer omfatter alle ikkestatslige, almennyttige uafhængige og ikkevoldelige strukturer, hvorigennem folk organiserer sig med henblik på at forfølge fælles mål og idealer, herunder politiske, kulturelle, religiøse, miljømæssige, sociale eller økonomiske mål og idealer, og som opererer på lokalt, nationalt, regionalt eller internationalt plan og omfatter formelle og uformelle organisationer i byer og landdistrikter;

C. der henviser til, at Kommissionen i artikel 2, nr. 48), i sit forslag af 16. maj 2022 til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om de finansielle regler vedrørende Unionens almindelige budget (omarbejdning) (COM(2022)0223) definerer en "ikkestatslig organisation" (NGO) som "en frivillig nonprofitorganisation, som er uafhængig af regeringer, og hverken er et politisk parti eller en fagforening";

D. der henviser til, at interesserepræsentanter, herunder NGO'er, bør underkastes kontrol, due diligence og gennemsigtighedsregler, navnlig med hensyn til finansiering, med forholdsmæssige kriterier og simple procedurer, navnlig for små NGO'er;

E. der henviser til, at en styrkelse af gennemsigtighedskravene for juridiske enheder, herunder NGO'er, der udfører lobby- eller fortalervirksomhed inden for EU-institutionerne, bør bidrage til at spore udenlandsk indblanding;

F. der henviser til, at Kommissionen har stærke mekanismer til kontrol af NGO-udgifter, der finansieres over EU-budgettet, som er blandt de strengeste i Europa; der henviser til, at nylige beskyldninger om korruption mod medlemmer og tidligere medlemmer af

[1] EUT C 347 af 9.9.2022, s. 2.
[2] Jf. artikel 2, nr. 7), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/947 af 9. juni 2021 om oprettelse af instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde – et globalt Europa (EUT L 209 af 14.6.2021, s. 1).

Europa-Parlamentet involverede en NGO, som ikke var registreret i åbenhedsregistret;

G. der henviser til, at Europa-Parlamentet den 13. september 2023 ændrede sin forretningsorden med henblik på styrkelse af integritet, uafhængighed og ansvarlighed;

Betydningen af NGO'ernes rolle med hensyn til at fremme og beskytte menneskerettigheder og demokrati

1. påskønner den væsentlige rolle, som NGO'er og civilsamfundsorganisationer, der arbejder for at fremme og beskytte menneskerettigheder, demokrati og retsstatsprincippet, spiller i samfund rundt om i verden; fremhæver i denne forbindelse disse organisationers afgørende arbejde med at fremme og forsvare menneskerettigheder og demokrati, bekæmpe alle former for diskrimination, kæmpe for et rent, sundt og bæredygtigt miljø, informere enkeltpersoner og grupper, navnlig de mest sårbare, om deres rettigheder og forsvare dem, når disse rettigheder krænkes, fordømme menneskerettigheds- og borgerrettighedskrænkelser, fremme interkulturel dialog, aktivt medborgerskab og offentligt engagement, bekæmpe desinformation og hadefuld tale, indsamle oplysninger af offentlig interesse og holde regeringer og valgte repræsentanter ansvarlige over for borgerne og bekæmpe korruption og straffrihed for menneskerettighedskrænkelser;

2. fremhæver de alvorlige risici, som personer, der arbejder for menneskerettigheds-NGO'er, står overfor i deres aktiviteter rundt om i verden, herunder trusler mod dem og deres familier, intimidering og alle former for chikane, herunder via onlinekanaler og sociale medier, urimelige retssager og retsforfølgelse, vilkårlig tilbageholdelse, vold, tortur, forsvindinger, drab og henrettelser, der kan tvinge dem i eksil;

3. er foruroliget over, at nogle regeringer i tredjelande, hvis mål er at indskrænke civilsamfundets råderum og bringe afvigende stemmer til tavshed, har vedtaget lovgivning, der bl.a. er baseret på sikkerhed, terrorbekæmpelse og bekæmpelse af udenlandsk indblanding, som pålægger menneskerettigheds-NGO'er og deres medarbejdere diskriminerende forpligtelser, stigmatiserer, begrænser eller forbyder deres aktiviteter, herunder ved at lukke disse NGO'er, indefryse deres aktiver, afskrække deres donorer fra at bidrage med midler eller fratage dem adgang til finansiering; mener, at EU bør gå foran med et godt eksempel i denne forbindelse;

Gennemsigtighed og ansvarlighed hos NGO'er på menneskerettighedsområdet, der finansieres over budgettet for EU's optræden udadtil

4. understreger vigtigheden af så vidt muligt at sikre gennemsigtige og tilgængelige oplysninger om modtagerne, herunder NGO'er, af midler til EU's optræden udadtil, der er øremærket til støtte for menneskerettigheder og demokrati og til de relaterede EU-finansierede projekter, der gennemføres i hele verden; anerkender, at NGO'er i årevis har opfordret til yderligere gennemsigtighed på EU-plan; anerkender de risikable og livstruende forhold, som visse menneskerettighedsforkæmpere og NGO'er i lande uden for EU står overfor; mener i denne forbindelse, at fortrolighed og databeskyttelse skal sikres for ikke at bringe dem i fare;

5. glæder sig over indstillingen af EU-finansiering og til, at midler, der var blevet udbetalt til organisationer, hvis handlinger var i strid med EU's værdier, blev inddrevet;

opfordrer Kommissionen til at fortsætte sine bestræbelser på at sikre, at EU-midler ikke finansierer organisationer, der ikke respekterer EU's værdier som fastsat i artikel 2 i TEU; opfordrer også Kommissionen til at udvikle mere fleksible strategier til støtte for civilsamfundsaktører i undertrykkende miljøer, som har vanskeligt ved at drage fordel af bistand;

6. opfordrer EU og dets medlemsstater til at være fuldt ud gennemsigtige med hensyn til tildelingen af midler til tredjelande til samarbejde om migrationsspørgsmål og til at sikre, at migrationsrelaterede EU-midler, uddannelse eller andre former for støtte til tredjelande hverken direkte eller indirekte letter udøvelsen af menneskerettighedskrænkelser eller styrker og fastholder straffrihed for sådanne krænkelser; opfordrer indtrængende til, at ethvert EU- eller medlemsstatsfinansieret migrationssamarbejdsprojekt eller -initiativ underkastes grundige og uafhængige forudgående konsekvensanalyser og overvågning af menneskerettighederne i hele projektet, og til, at resultaterne af sådanne vurderinger og en sådan overvågning offentliggøres for Europa-Parlamentet;

7. opfordrer Kommissionen til at forbedre klarheden og tilrettelæggelsen af de oplysninger og data, der er tilgængelige i systemet for finansiel gennemsigtighed om modtagerne af EU-finansierede projekter, herunder inden for støtte til menneskerettigheder og demokrati; understreger, at kravet om, at støttemodtagerne skal offentliggøre alle finansieringskilder, skal tage hensyn til situationen i de lande og det miljø, de opererer i, for at sikre, at offentliggørelsen af oplysninger og data i henhold til systemet for finansiel gennemsigtighed ikke bringer dem i fare;

8. anbefaler, at de retlige forpligtelser vedrørende gennemsigtighed og finansiel ansvarlighed anvendes ens på alle NGO'er og andre interesserepræsentanter, der modtager EU-midler;

9. påpeger, at NGO'er, der modtager EU-støtte, skal sikre gennemsigtighed om de modtagne midler; noterer sig, at deres arbejde synliggør EU's støtte på forskellige måder gennem forskellige kommunikationskanaler, herunder officielle websteder; understreger, at disse forskelle undertiden også kan afhænge af, at udbredelsen af sådanne oplysninger i visse lande, der styres af visse autoritære og illiberale regimer og med begrænsede civilsamfundsmæssige råderum, kan bringe NGO'er i fare; opfordrer til, at der indføres harmoniserede og dog fleksible tilgange for at gøre EU's finansiering af menneskerettigheds- og demokratistøtte mere synlig for offentligheden, samtidig med at det undgås, at NGO'er, der opererer i prekære sammenhænge, bringes i fare;

10. fordømmer anvendelsen af organisationer, der er sponsoreret af regeringer i tredjelande (statsligt organiserede NGO'er), til at sprede desinformation og falske narrativer, navnlig i forbindelse med menneskerettighedsspørgsmål;

11. understreger, at tredjelandes finansiering af EU-baserede juridiske enheder, herunder NGO'er, der udfører lobby- eller fortaleraktiviteter inden for EU og tilstræber at påvirke EU's udenrigspolitiske beslutningstagning, af og til kan udsætte disse enheder for udefrakommende indflydelse; mener, at gennemsigtighedskravene dog ikke bør stigmatisere legitim udenlandsk finansiering; minder i denne forbindelse om konklusionerne i sin beslutning af 1. juni 2023 om udenlandsk indblanding i alle

demokratiske processer i Den Europæiske Union, herunder desinformation[3], og af 13. juli 2023 om henstillinger om reform af Europa-Parlamentets regler om gennemsigtighed, integritet, ansvarlighed og bekæmpelse af korruption[4], der fremhæver risikoen for udenlandsk indblanding og desinformation fra visse NGO'er, der finansieres af tredjelande; opfordrer til yderligere overvejelser om EU-institutionernes fremtidige strategi og tilgange til at opdage og forebygge risici for korruption og udenlandsk indblanding i EU's politiske beslutningsproces; fremhæver i forbindelse med de seneste beskyldninger om korruption mod visse medlemmer af Europa-Parlamentet, at en NGO, der ikke var registreret i EU's åbenhedsregister, og hvis erklærede formål var at udføre fortalervirksomhed på menneskerettighedsområdet, mistænkes for at være blevet anvendt som vektor for udenlandsk indblanding; mener, at der er en offentlig interesse i at kende de finansielle kilder, herunder ikke-EU-finansiering, hos de interessenter, der er aktive inden for lobbyvirksomhed eller fortalervirksomhed, idet ethvert tiltag i denne henseende er nødt til at være forholdsmæssigt og forebygge enhver utilsigtet begrænsning af de grundlæggende rettigheder;

12. glæder sig over de fremskridt, der er gjort med anvendelsen af EU's åbenhedsregister, og er fast besluttet på at fortsætte sit arbejde med at udvide registrets anvendelsesområde og styrke overvågningen af de data, det indeholder; påpeger, at årlige finansielle data om finansieringskilderne, herunder EU-tilskud og nationale tilskud og ikke-EU-donationer, for registrerede juridiske enheder som hovedregel gøres offentligt tilgængelige i EU's åbenhedsregister; understreger, at deltagelse af "interesserepræsentanter" som indbudte aktive gæster ved Parlamentets arrangementer siden den 12. juli 2023 har været betinget af deres forudgående registrering i EU's åbenhedsregister, medmindre registreringen sandsynligvis vil bringe en persons liv eller personlige sikkerhed eller enhedens eksistens i fare, eller hvis andre tvingende årsager kræver fortrolighed; minder om, at EU's åbenhedsregister (bilag II) kræver, at NGO'er tilvejebringer deres vigtigste finansieringskilder efter kategori, herunder EU-fonde; understreger, at de foranstaltninger, der pålægger NGO'er at offentliggøre alle finansieringskilder, skal tage hensyn til situationen for NGO'er, der opererer i lande under autoritære og illiberale regimer, navnlig når offentliggørelsen af sådanne oplysninger kan bringe dem og deres arbejde i fare på grund af anvendelsen af undertrykkende lovgivning såsom love om "udenlandske agenter" og lignende bestemmelser; beklager, at registrering medfører en tung bureaukratisk byrde for små civilsamfundsorganisationer, der er baseret på andre kontinenter, og som normalt ikke arbejder eller udfører fortalervirksomhed på EU-institutionernes arbejdssteder; opfordrer til en vurdering af de nye foranstaltninger for at undgå utilsigtede begrænsninger af de grundlæggende rettigheder for civilsamfundet og for at sikre, at de vedtagne foranstaltninger er forholdsmæssige og retfærdige, i samråd med civilsamfundsorganisationer;

13. minder om sin egen afgørelse, der blev vedtaget den 13. september 2023, om ændringer til Parlamentets forretningsorden med henblik på styrkelse af integritet, uafhængighed og ansvarlighed[5]; anerkender imidlertid, at EU-institutionerne, herunder Parlamentet, bør være mere omhyggelige med at sikre større gennemsigtighed, integritet og

[3] Vedtagne tekster, P9_TA(2023)0219.
[4] Vedtagne tekster, P9_TA(2023)0292.
[5] Vedtagne tekster, P9_TA(2023)0316.

ansvarlighed med hensyn til deres ramme for interaktion med enheder, der skal opføres i EU's åbenhedsregister; opfordrer i denne forbindelse til, at Parlamentets tjenestegrene foretager øget kontrol med henblik på at håndhæve Parlamentets ændrede forretningsorden vedrørende integritet, uafhængighed og ansvarlighed; anerkender, at der er behov for yderligere ressourcer til at styrke gennemsigtigheden og ansvarligheden i forbindelse med alle juridiske personers eller enheders lobby- eller fortaleraktiviteter, herunder menneskerettigheds-NGO'er;

14. opfordrer alle EU-institutioner til være langt strengere i deres gennemførelse og håndhævelse af og tilsyn med overholdelsen af de nuværende bestemmelser om EU's åbenhedsregister; opfordrer også til at styrke EU's åbenhedsregister ved at øge det budget og personale, der tildeles det, således at det er i stand til at tilbyde støtte til alle ansøgere og registrerede, navnlig små enheder og NGO'er, gennem hele registreringsprocessen og i højere grad kontrollere de oplysninger, de giver; opfordrer Kommissionen til at fremsætte forslag til at øge gennemsigtigheden i interesserepræsentation og til at sikre, at lobby- eller fortaleraktiviteter, navnlig på vegne af regeringer i tredjelande, deres budgetter og deres politiske anvendelsesområde offentliggøres korrekt i EU's åbenhedsregister, og at der fastsættes sanktioner i tilfælde af falske erklæringer;

BILAG: OVERSIGT OVER ENHEDER ELLER PERSONER, SOM ORDFØREREN HAR MODTAGET INPUT FRA

Følgende liste er alene udarbejdet på ordførerens ansvar. Ordføreren har modtaget input fra følgende enheder og/eller personer som led i udarbejdelsen af udtalelsen frem til vedtagelsen heraf i udvalget:

Enheder og/eller personer
HUMAN RIGHTS AND DEMOCRACY NETWORK
CIVIL SOCIETY EUROPE

OPLYSNINGER OM VEDTAGELSE I RÅDGIVENDE UDVALG

Dato for vedtagelse	16.11.2023
Resultat af den endelige afstemning	+: 39 –: 5 0: 3
Til stede ved den endelige afstemning – medlemmer	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, Marisa Matias, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Isabel Santos, Mounir Satouri, Jordi Solé, Dominik Tarczyński, Hilde Vautmans, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Dacian Cioloş, Georgios Kyrtsos, Gabriel Mato, Juozas Olekas, Pina Picierno, María Soraya Rodríguez Ramos, Mick Wallace, Elena Yoncheva
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere (forretningsordenens art. 209, stk. 7)	Karolin Braunsberger-Reinhold, Charles Goerens, Eero Heinäluoma, Maria-Manuel Leitão-Marques, Dan-Ştefan Motreanu, Paul Tang, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Juan Ignacio Zoido Álvarez

ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB I RÅDGIVENDE UDVALG

39	+
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Karolin Braunsberger-Reinhold, Andrius Kubilius, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Gabriel Mato, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Dan-Ştefan Motreanu, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Isabel Wiseler-Lima, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Petras Auštrevičius, Dacian Cioloş, Charles Goerens, Georgios Kyrtsos, Ilhan Kyuchyuk, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Eero Heinäluoma, Maria-Manuel Leitão-Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Juozas Olekas, Pina Picierno, Tonino Picula, Isabel Santos, Paul Tang, Elena Yoncheva
The Left	Marisa Matias, Mick Wallace
Verts/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé

5	-
ECR	Anna Fotyga, Dominik Tarczyński, Charlie Weimers
ID	Thierry Mariani
NI	Kostas Papadakis

3	0
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
The Left	Giorgos Georgiou

Tegnforklaring:
+ : for
- : imod
0 : hverken/eller